

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE AND TECHNOLOGY:
PROBLEMS, PROSPECTS
AND INNOVATIONS**

**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
NOVEMBER 17-19, 2022**

**OSAKA
2022**

SCIENCE AND TECHNOLOGY: PROBLEMS, PROSPECTS AND INNOVATIONS

Proceedings of II International Scientific and Practical Conference

Osaka, Japan

17-19 November 2022

Osaka, Japan

2022

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Science and technology: problems, prospects and innovations” (November 17-19, 2022) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2022. 837 p.

ISBN 978-4-9783419-1-4

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2022. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-and-technology-problems-prospects-and-innovations-17-19-11-2022-osaka-yaponiya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: osaka@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2022 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2022 CPN Publishing Group ®

©2022 Authors of the articles

ВПЛИВ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ НА ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

Найденко Олексій Євгенович,

к.е.н., доцент

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця

м. Харків, Україна

Анотація: В роботі розглянуто проблеми застосування податкових пільг з у воєнний час. Узагальнено основні пільги, які було впроваджено на початку війни в Україні. Проаналізовано виконання доходної та видаткової частин Зведеного бюджету України. Здійснено порівняння загальної суми податкових надходжень та у розрізі окремих податків та зборів за січень-вересень 2021-2022 років. Запропоновано зміни до податкового законодавства на період воєнного часу та після закінчення війни.

Ключові слова: податки, податкові пільги, Зведений бюджет, податкові надходження, втрати бюджету,

Вступ.

Підстави для застосування податкових пільг завжди були предметом обговорень серед науковців та економістів, оскільки необґрунтоване застосування податкових пільг призводить до втрат бюджету, недоотриманню доходів, і, як наслідок, зменшує варіативність органів виконавчої влади щодо фінансування різних сфер соціально-економічного розвитку.

Воєнний час ще більше загострив проблему обґрунтованості податкових пільг в Україні, оскільки держава має переорієнтувати напрями фінансування та здебільшого спрямовувати отримані кошти у вигляді податкових надходжень на військові потреби.

На початку війни в Україні приймалася значна кількість законодавчих

актів, яка передбачала пільгові умови оподаткування. Зауважимо, що деякі закони приймалися без дотримання процедури та без наявного фінансово-економічного обґрунтування.

Основними змінами до податкового законодавства на початку війни слід вважати:

- впровадження ставки єдиного податку у розмірі 2 % та можливості переходу на сплату єдиного податку осіб, у яких річний дохід не перевищує 10 млрд. грн.;
- застосування нульової ставки акцизного податку та ставки ПДВ в розмірі 7 % на пальне;
- звільнення від сплати митних платежів при ввезенні автотранспортних засобів на митну територію України;
- право не подавати податкову звітність та не сплачувати податкові зобов'язання у випадку неможливості здійснити такі дії.

Такі рішення негативним чином вплинули на виконання бюджету держави, оскільки рішення стосувалися всіх платників податків незалежно від місця знаходження або здійснення господарської діяльності. Активні бойові дії велися не на всій території України тому застосування будь-яких пільгових умов мало б здійснюватися з урахуванням територіального розташування платників податків.

Право на неподання податкової звітності та несплату податкових зобов'язань взагалі ніяким чином не було обґрунтовано, і лише 29 липня 2022 року Міністерство фінансів України видало наказ № 225, в якому визначило підстави щодо неможливості виконання платниками податків податкових обов'язків.

Вважаємо, що більшість рішень щодо податкових пільг негативним чином вплинуло на доходну частину бюджету.

Мета роботи.

Мета роботи полягає в аналізі впливу податкових пільг податкові надходження до бюджету в період за січень-вересень 2022 року.

Матеріали та методи.

Інформаційною базою дослідження стали статистичні матеріали Міністерства фінансів України та Державної податкової служби України.

Основними методами дослідження виступили аналіз та синтез.

Результати й обговорення.

За даними Кабінету Міністрів України падіння ВВП за 9 місяців 2022 року становило близько 30 %. Незважаючи на це, доходна частина бюджету України в 2022 році виконується в більшому розмірі аніж за аналогічний період 2021 року (табл. 1).

Таблиця 1

**Доходи та видатки Зведеного бюджету за
січень-вересень 2021-2022 року, млрд. грн. [1]**

Період	Доходи 2021 року	Доходи 2022 року	Видатки 2021 року	Видатки 2022 року
Січень	88,0	117,1	80,9	83,7
Січень-Лютий	193,8	271,3	197,4	221,2
Січень-Березень	330,8	418,4	336,3	447,0
Січень-Квітень	464,2	527,9	471,0	641,9
Січень-Травень	613,3	669,3	617,7	884,0
Січень-Червень	756,8	808,1	769,8	1156,5
Січень-Липень	875,2	1022,5	891,6	1366,4
Січень-Серпень	1049,2	1238,8	1012,4	1620,7
Січень-Вересень	1180,1	1537,7	1174,1	1944,4

Але при цьому дефіцит Зведеного бюджету України за підсумками 9 місяців 2022 року сягнув 409,9 млрд. грн.

При цьому за основними податками спостерігалось зменшення податкових надходжень порівняно із 2021 роком (табл. 2).

Як бачимо, починаючи з другого кварталу показники податкових надходжень стали зменшуватися порівняно із показниками 2021 року: у другому кварталі відхилення склало більше 40 млрд. грн., а у третьому кварталі – більше 50 млрд. грн.

Таблиця 2

**Податкові надходження до Зведеного бюджету за січень-вересень
2021-2022 року, млрд. грн. [1]**

Період 2021 року	Податкові надходження, млрд. грн.	Період 2022 року	Податкові надходження, млрд. грн.
Січень	81,6	Січень	107,9
Січень-Лютий	178,6	Січень-Лютий	229,6
Січень-Березень	303,5	Січень-Березень	324,0
Січень-Квітень	404,2	Січень-Квітень	401,3
Січень-Травень	533,9	Січень-Травень	513,5
Січень-Червень	638,3	Січень-Червень	595,6
Січень-Липень	747,3	Січень-Липень	717,1
Січень-Серпень	904,2	Січень-Серпень	846,4
Січень-Вересень	1017,7	Січень-Вересень	961,8

В розрізі окремих податків ситуація також погіршується (табл. 3).

Таблиця 3

**Структура податкових надходжень до Зведеного бюджету за
січень-вересень 2021-2022 року, млрд. грн. [1]**

Податок, млрд. грн.	Січень- Березень 2021 року	Січень- Березень 2022 року	Січень- Червень 2021 року	Січень- Червень 2022 року	Січень- вересень 2021 року	Січень- вересень 2022 року
Податок на додану вартість	115,9	120,1	234,3	194,5	377,9	341,1
Податок на доходи фізичних осіб	74,6	86,0	161,1	182,1	248,5	292,6
Податок на прибуток підприємств	34,2	40,1	74,6	72,3	119,5	98,6
Акцизний податок	34,8	23,4	79,2	47,9	127,8	77,8
Рентна плата	11,7	23,6	24,6	46,7	41,6	67,0
Ввізне мито	8,1	6,0	16,9	6,5	26,7	14,4
Місцеві податки та збори	20,5	21,4	40,7	38,6	64,9	60,0

За податком на доходи фізичних осіб ситуація покращується, але причиною цього є зростання заробітних плат в Україні. Також за рентною платою надходження зросли у 1,5 рази з-за зростання ставок рентної плати у 2022 році. За іншими податками відхилення від показників 2021 року складають від 4,9 % за місцевими податками до 50 % з акцизного податку.

Щодо виконання доходів місцевих бюджетів, то наявною є лише інформація за 3 місяці. В регіональному розрізі планові показники загальних доходів місцевих бюджетів за перший квартал 2022 року були вищими за

аналогічний період 2021 року:

- зростання надходжень ПДФО більше ніж на 9 млрд. грн.;
- надходження плати за землю збільшилися тільки у Волинській області;
- з податку на нерухоме майно показники надходжень зменшилися лише в Луганській області;
- податкові надходження з єдиного податку зросли за всіма регіонами України.

Висновки. Отже, не обґрунтована податкова політика у воєнний час призвела до невиконання доходної частини бюджету.

Вважаємо, що основними заходами податкового регулювання, які мають бути впроваджені під час військових дій є:

- диференціація регіонів України за рівнем активності бойових дій на їх територіях, задля забезпечення різних умов оподаткування під час військового стану;
- відміна спрощеної системи оподаткування в розмірі 2 % для територій, де не ведуться активні бойові дії;
- запровадження прогресивної системи оподаткування фізичних та юридичних осіб на період військового стану. При цьому знижені ставки податку на прибуток підприємств мають застосовуватися залежно від території здійснення господарської діяльності, а не фактичного адресу реєстрації компанії;
- встановлення знижених ставок деяких податків на територіях де ведуться активні бойові дії;
- скасування всіх податкових пільг для можновладців;
- звільнення від митних платежів продукції, яка в Україні залишилася в обмеженій кількості;
- скасування максимальної межі нарахування єдиного соціального внеску (15 мінімальних заробітних плат) для приватних компаній задля зменшення дефіциту Пенсійного фонду України;

– встановлення високих ставок мита при ввезенні в Україну «елітних» транспортних засобів не для потреб Збройних Сил України під час військових дій;

Після закінчення війни задля забезпечення швидкої відбудови, пропонуються такі інструменти податкового регулювання:

– знижені ставки ПДВ на товари, які використовуються в будівництві (має діяти для регіонів, які зазнали найбільших руйнувань під час війни);

– звільнення від мита товарів, які будуть призначені для будівництва будинків для осіб, які втратили житло;

– тимчасове звільнення від сплати ПДФО осіб, які приймали участь в бойових діях;

– застосування прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб із запровадженням найбільшої ставки податку в розмірі 50 % для осіб з доходами вище мільйона гривень на місяць;

– заборона експорту товарів, які налічуються в обмеженій кількості в Україні;

– введення пільгових ставок податку на доходи фізичних осіб на територіях, які найбільш постраждали від війни. Одночасно з цим має бути запроваджено заборону на переїзд осіб до цих регіонів з інших регіонів під час дії пільгових ставок податку.

Головним стратегічним рішенням держави має стати Стратегія податкової політики з одночасним пакетом законодавчих та нормативно-правових актів для її реалізації. Важливою умовою цієї стратегії має стати заборона внесення глобальних змін до законодавства за виключенням форс-мажорних обставин, які будуть визначені державою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mof.gov.ua/uk/budget_2022-538